

БҮРЯД УЯАН

1993 СЕНТЯБРЬ 16
Төрийн эхний (бүтэн) гарын 30
Ч. Б. И. Р. Г.
Гарагуй 5
№ 176 (18790)
Төрийн сэн.
Захирал — Г. Сүхбаатар
Хэвлэгч — Г. Сүхбаатар

Бүгдэд ариадгай газетэ

ХЭРГЭГТЭН ЮМТ
... асарг үндэс
... хойморго гур
... үндэртэй халаах
... Юндээшье хэрэг
... байхат. Тээд нхэ
... үрнэгт. Испалай өс
... эрдэмэй түбтэ хэ
... нхнжэлтэнүүдэй дүн
... арахада, халаахай
... б янзын саарна, за
... элэй бүд хэхэлэ хэ
... набышангийн
... оруулагдана, үрэн
... арфиомерид хэрэг
... тонон абгана, Тив
... омынелина хэйлэ
... халаахай ургуула
... тухай эрдэмтэд бо
... юм.

1921 онон декабрийн 21-нээ гарана

Таряа хурялга-93

НАЙДАМТАЙЛ ХҮН ЮМ ДАА

Мунөө таряалангай хаяаар саашалба. Гениадий Султимов, Леонид Сундуев, Олег Жапов, Ширен Мункуев гэшүүд түүрүүшын үйлрөө үндэр бүтээс туйлана. Гениадий Кукиншовой удагдалдаг 2-дохн бригадынхид мүн л ажаадаа хам оронхой. Эднэр хадахайн хажуугаар, таряа сохино эхилэс. Түүрүүшын 137 гектар талмайаа 23,7 центнерээр ургасан жэгээрэб.

Таряа хуряаха ажаада элбхитэйгээр хабаадасанга, бэснэй дундааа шалгаржа ябааар. ЗИЛ-131 тухэй автомашиннаа капитална заһабарида оруулангүйгөөр 150 мянган километр ябуулаад байна.

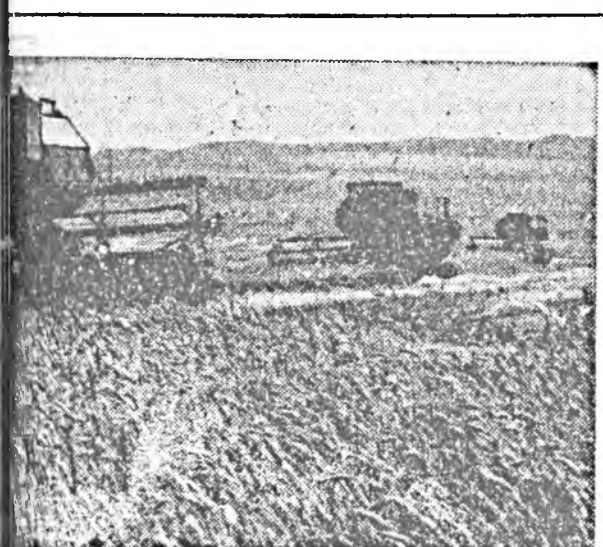
Уржадур Буряд Республикын Верховно Советэй Президиумэй ээлжээтэ засэдааны үнгэрэгээрэ, республикын ажалшад аяналуудай, айнабадалай олон асуудалнууд харгалдан, тодорхой шийдэлүүнүүд баталан абтаба. Энэ засэдааны хуралдаанууд эрдэмтэд, арай депутатуд, гүрэнэй, коммерческ аажануудай хүтэлбэрилгэгшэд хабаадлай асуудалнуудаар наманжа дундаахуудыг оруулан байха юм.

Буряд Республикын Верховно Советтэ

Уржадур Буряд Республикын Верховно Советэй Президиумэй ээлжээтэ засэдааны үнгэрэгээрэ, республикын ажалшад аяналуудай, айнабадалай олон асуудалнууд харгалдан, тодорхой шийдэлүүнүүд баталан абтаба. Энэ засэдааны хуралдаанууд эрдэмтэд, арай депутатуд, гүрэнэй, коммерческ аажануудай хүтэлбэрилгэгшэд хабаадлай асуудалнуудаар наманжа дундаахуудыг оруулан байха юм.

Манай республикын промышлениа предприниууд 70 жэлэй туршда дээрнээ заабари хүлээгээтэ буудал байгаа бшуу. Мунөө тэрэ хуудалдаа өргөсөө арга шадлаа бэдэрхэ болоно. Саашаа ямар аргаар республикынга промышлениостине, хүдөө ажахы хүржөөх гэшнээ? Энээн тухай Буряд Республикын эрлэмтэд, мэргэжлэд, ажалуудай хүтэлбэрилгэгшэд социаль-экономическа хүгжэлтэ түргэдхэ түсэб зохиёон байна. Энэ түсэбэй бүтэц бүхэниг харжа үзэхэд, манай Буряд Республикын экономикын хүгжэлтэ таараар дурдалхууд яһала олон байна. Бидь хамтадаа эхл байнаар хэлэжэ, энэ социальна хүгжэлтын түсэб баталан абаха ёһотойд.

Манай Буряд Республикын экономикын саашаа хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ холын хараатай түсэб зохиёон шухала. Энэ мунөө зохиоглоод байхан социаль-экономическа хүгжэлтын түсэбэй байша оной октябрийн 25-да нээгдэхээ байгаа арай депутатудай сессий дээрэ хаража үзэхэ, наманжа дурдалхуудай хүтэлбэрилгэгшэд оруула бээ. — гэжэ И. Т. Павлов мэдүүлэб.

Уржадур Буряд Республикын Верховно Советтэ

Уржадур Буряд Республикын Верховно Советтэ

Уржадур Буряд Республикын Верховно Советтэ

Уржадур Буряд Республикын Верховно Советтэ Президиумэй ээлжээтэ засэдааны үнгэрэгээрэ, республикын ажалшад аяналуудай, айнабадалай олон асуудалнууд харгалдан, тодорхой шийдэлүүнүүд баталан абтаба. Энэ засэдааны хуралдаанууд эрдэмтэд, арай депутатуд, гүрэнэй, коммерческ аажануудай хүтэлбэрилгэгшэд хабаадлай асуудалнуудаар наманжа дундаахуудыг оруулан байха юм.

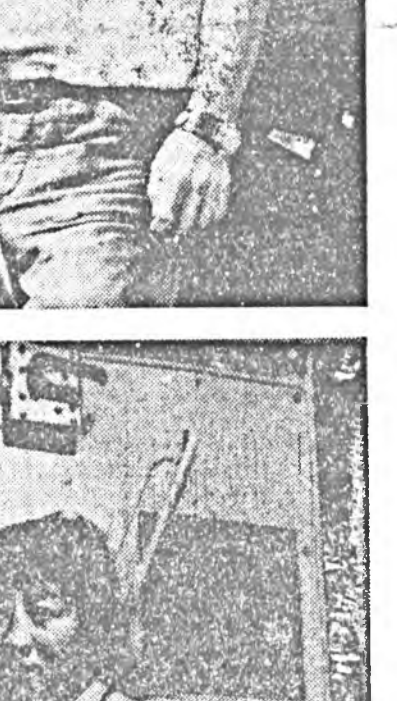
Манай республикын промышлениа предприниууд 70 жэлэй туршда дээрнээ заабари хүлээгээтэ буудал байгаа бшуу. Мунөө тэрэ хуудалдаа өргөсөө арга шадлаа бэдэрхэ болоно. Саашаа ямар аргаар республикынга промышлениостине, хүдөө ажахы хүржөөх гэшнээ? Энээн тухай Буряд Республикын эрлэмтэд, мэргэжлэд, ажалуудай хүтэлбэрилгэгшэд социаль-экономическа хүгжэлтэ түргэдхэ түсэб зохиёон байна. Энэ түсэбэй бүтэц бүхэниг харжа үзэхэд, манай Буряд Республикын экономикын хүгжэлтэ таараар дурдалхууд яһала олон байна. Бидь хамтадаа эхл байнаар хэлэжэ, энэ социальна хүгжэлтын түсэб баталан абаха ёһотойд.

Манай Буряд Республикын экономикын саашаа хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ холын хараатай түсэб зохиёон шухала. Энэ мунөө зохиоглоод байхан социаль-экономическа хүгжэлтын түсэбэй байша оной октябрийн 25-да нээгдэхээ байгаа арай депутатудай сессий дээрэ хаража үзэхэ, наманжа дурдалхуудай хүтэлбэрилгэгшэд оруула бээ. — гэжэ И. Т. Павлов мэдүүлэб.

«ОГТОРГОЙМНАЙ ОРДОЛХОДООЛ БОЛОХО...»

Мунөө таряалангай хаяаар саашалба. Гениадий Султимов, Леонид Сундуев, Олег Жапов, Ширен Мункуев гэшүүд түүрүүшын үйлрөө үндэр бүтээс туйлана. Гениадий Кукиншовой удагдалдаг 2-дохн бригадынхид мүн л ажаадаа хам оронхой. Эднэр хадахайн хажуугаар, таряа сохино эхилэс. Түүрүүшын 137 гектар талмайаа 23,7 центнерээр ургасан жэгээрэб.

Уржадур Буряд Республикын Верховно Советтэ Президиумэй ээлжээтэ засэдааны үнгэрэгээрэ, республикын ажалшад аяналуудай, айнабадалай олон асуудалнууд харгалдан, тодорхой шийдэлүүнүүд баталан абтаба. Энэ засэдааны хуралдаанууд эрдэмтэд, арай депутатуд, гүрэнэй, коммерческ аажануудай хүтэлбэрилгэгшэд хабаадлай асуудалнуудаар наманжа дундаахуудыг оруулан байха юм.

Уржадур Буряд Республикын Верховно Советтэ

Уржадур Буряд Республикын Верховно Советтэ Президиумэй ээлжээтэ засэдааны үнгэрэгээрэ, республикын ажалшад аяналуудай, айнабадалай олон асуудалнууд харгалдан, тодорхой шийдэлүүнүүд баталан абтаба. Энэ засэдааны хуралдаанууд эрдэмтэд, арай депутатуд, гүрэнэй, коммерческ аажануудай хүтэлбэрилгэгшэд хабаадлай асуудалнуудаар наманжа дундаахуудыг оруулан байха юм.

Манай республикын промышлениа предприниууд 70 жэлэй туршда дээрнээ заабари хүлээгээтэ буудал байгаа бшуу. Мунөө тэрэ хуудалдаа өргөсөө арга шадлаа бэдэрхэ болоно. Саашаа ямар аргаар республикынга промышлениостине, хүдөө ажахы хүржөөх гэшнээ? Энээн тухай Буряд Республикын эрлэмтэд, мэргэжлэд, ажалуудай хүтэлбэрилгэгшэд социаль-экономическа хүгжэлтэ түргэдхэ түсэб зохиёон байна. Энэ түсэбэй бүтэц бүхэниг харжа үзэхэд, манай Буряд Республикын экономикын хүгжэлтэ таараар дурдалхууд яһала олон байна. Бидь хамтадаа эхл байнаар хэлэжэ, энэ социальна хүгжэлтын түсэб баталан абаха ёһотойд.

Манай Буряд Республикын экономикын саашаа хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ холын хараатай түсэб зохиёон шухала. Энэ мунөө зохиоглоод байхан социаль-экономическа хүгжэлтын түсэбэй байша оной октябрийн 25-да нээгдэхээ байгаа арай депутатудай сессий дээрэ хаража үзэхэ, наманжа дурдалхуудай хүтэлбэрилгэгшэд оруула бээ. — гэжэ И. Т. Павлов мэдүүлэб.

Дэлгүүрэй үнэ сэнгүүд

МҮНГЭТЭЙ НАА, ХЭДЫЕШЬЕ АБАХААР

Август харьнгид орхоло осорой элсэн бага зэргэ хонжорго. Буялгуула, дабналха зон неосотон юм аабза, үлүү гаранаал зон наймаална ха юм. Овоон, харьяагаар дараса хэхэдэ кэрлэдэг ургамалай багдала—үхэр нодонэй набшаһа, үкрот, сельдере гээд 100 түхэргээр хүгшөө наймаална. Тихэхэд свекло килограммш 500-һаа 800 түхэргэ хүртэр, ченон — 1000, винотрад — 800, 3 центир баиха соо дабналгадан үгэрэ 1 мянган түхэргээр тээж ажаллабади.

С. НАМСАРАЕВ, ХУДӨ БЭШЭГШ, Ц. ГОНГОРОВ, МАНАЙ КОРР.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: БАЛ, НУУД ЗУРЫАДАНА; КОМБАЙНЕР И. П. СУХУДА; Ц. Б. МУНКУЕВ, Б. ДАРХАНОВАЙ ФОТО.

Таблад жэлэй хугасаа соо гайдалгагнэй колхозоо хүтэлжэ, нотагайнаа нэрэ солые орон доторо суургуулан, бурядаараа 78-дахин жэлээ орууланхай Бальжинима Мажневич полиниа захда бидэлэртэй халхасаа һэн. Амархам, үгөн наһан болооб гэжэ, һуужа байжа шадахагүй ажалай ба дайнай вестерн талын хэшгэ—таряан ургасын түлөө тэмсэлэй түрүү манлайда зандаа.

НӨӨСЭ ЖАСАҺАА

УНШАГТЫ, ТАНИЛГАГТЫ

Росси Федерациян правительствын 1993 оной августын 13-да абан тогтолые бөсүүлдэ, ган газурта дайрагдан колхоз совхозуудта, таряадаа аажануудта Росси Федерациян нөөс жаснаһа мүнэг һомолоо тухай тогтоол абтаба.

Уржадур Буряд Республикын Верховно Советтэ

Уржадур Буряд Республикын Верховно Советтэ Президиумэй ээлжээтэ засэдааны үнгэрэгээрэ, республикын ажалшад аяналуудай, айнабадалай олон асуудалнууд харгалдан, тодорхой шийдэлүүнүүд баталан абтаба. Энэ засэдааны хуралдаанууд эрдэмтэд, арай депутатуд, гүрэнэй, коммерческ аажануудай хүтэлбэрилгэгшэд хабаадлай асуудалнуудаар наманжа дундаахуудыг оруулан байха юм.

Манай республикын промышлениа предприниууд

Манай республикын промышлениа предприниууд 70 жэлэй туршда дээрнээ заабари хүлээгээтэ буудал байгаа бшуу. Мунөө тэрэ хуудалдаа өргөсөө арга шадлаа бэдэрхэ болоно. Саашаа ямар аргаар республикынга промышлениостине, хүдөө ажахы хүржөөх гэшнээ? Энээн тухай Буряд Республикын эрлэмтэд, мэргэжлэд, ажалуудай хүтэлбэрилгэгшэд социаль-экономическа хүгжэлтэ түргэдхэ түсэб зохиёон байна. Энэ түсэбэй бүтэц бүхэниг харжа үзэхэд, манай Буряд Республикын экономикын хүгжэлтэ таараар дурдалхууд яһала олон байна. Бидь хамтадаа эхл байнаар хэлэжэ, энэ социальна хүгжэлтын түсэб баталан абаха ёһотойд.

Манай Буряд Республикын экономикын саашаа

Манай Буряд Республикын экономикын саашаа хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ холын хараатай түсэб зохиёон шухала. Энэ мунөө зохиоглоод байхан социаль-экономическа хүгжэлтын түсэбэй байша оной октябрийн 25-да нээгдэхээ байгаа арай депутатудай сессий дээрэ хаража үзэхэ, наманжа дурдалхуудай хүтэлбэрилгэгшэд оруула бээ. — гэжэ И. Т. Павлов мэдүүлэб.

Уржадур Буряд Республикын Верховно Советтэ Президиумэй ээлжээтэ засэдааны үнгэрэгээрэ, республикын ажалшад аяналуудай, айнабадалай олон асуудалнууд харгалдан, тодорхой шийдэлүүнүүд баталан абтаба. Энэ засэдааны хуралдаанууд эрдэмтэд, арай депутатуд, гүрэнэй, коммерческ аажануудай хүтэлбэрилгэгшэд хабаадлай асуудалнуудаар наманжа дундаахуудыг оруулан байха юм.

Уржадур Буряд Республикын Верховно Советтэ Президиумэй ээлжээтэ засэдааны үнгэрэгээрэ, республикын ажалшад аяналуудай, айнабадалай олон асуудалнууд харгалдан, тодорхой шийдэлүүнүүд баталан абтаба. Энэ засэдааны хуралдаанууд эрдэмтэд, арай депутатуд, гүрэнэй, коммерческ аажануудай хүтэлбэрилгэгшэд хабаадлай асуудалнуудаар наманжа дундаахуудыг оруулан байха юм.

Уржадур Буряд Республикын Верховно Советтэ Президиумэй ээлжээтэ засэдааны үнгэрэгээрэ, республикын ажалшад аяналуудай, айнабадалай олон асуудалнууд харгалдан, тодорхой шийдэлүүнүүд баталан абтаба. Энэ засэдааны хуралдаанууд эрдэмтэд, арай депутатуд, гүрэнэй, коммерческ аажануудай хүтэлбэрилгэгшэд хабаадлай асуудалнуудаар наманжа дундаахуудыг оруулан байха юм.

Уржадур Буряд Республикын Верховно Советтэ Президиумэй ээлжээтэ засэдааны үнгэрэгээрэ, республикын ажалшад аяналуудай, айнабадалай олон асуудалнууд харгалдан, тодорхой шийдэлүүнүүд баталан абтаба. Энэ засэдааны хуралдаанууд эрдэмтэд, арай депутатуд, гүрэнэй, коммерческ аажануудай хүтэлбэрилгэгшэд хабаадлай асуудалнуудаар наманжа дундаахуудыг оруулан байха юм.

Уржадур Буряд Республикын Верховно Советтэ Президиумэй ээлжээтэ засэдааны үнгэрэгээрэ, республикын ажалшад аяналуудай, айнабадалай олон асуудалнууд харгалдан, тодорхой шийдэлүүнүүд баталан абтаба. Энэ засэдааны хуралдаанууд эрдэмтэд, арай депутатуд, гүрэнэй, коммерческ аажануудай хүтэлбэрилгэгшэд хабаадлай асуудалнуудаар наманжа дундаахуудыг оруулан байха юм.

Уржадур Буряд Республикын Верховно Советтэ Президиумэй ээлжээтэ засэдааны үнгэрэгээрэ, республикын ажалшад аяналуудай, айнабадалай олон асуудалнууд харгалдан, тодорхой шийдэлүүнүүд баталан абтаба. Энэ засэдааны хуралдаанууд эрдэмтэд, арай депутатуд, гүрэнэй, коммерческ аажануудай хүтэлбэрилгэгшэд хабаадлай асуудалнуудаар наманжа дундаахуудыг оруулан байха юм.

Россин болон Буряадай арадай артист
Бадма Мелентьевич Балдаковой 75 наһанай ойдо

классическа оперо боложо, классическа репертуарай байлалтай зохиохы зам нэвчээр бэлэй. Энэ оперодо хабаадагч В. Балдаков Греммин хан тайжын партине гүйсэхэдээн юм. Греммин ари ори ганса байбашье, гүйсэхэдээн ород оперын ехэ хүндэ хүшэр ариунуудай нэгэн юм. Илангала бүүдүү нээр дуулаха ёһотой «фа» ноото гүйсэхэдээн хүндэ, гэбэшье Бадмада тинмэ хүндэ байгаагүй. Энэ ноотые тэрэ шадамар бэрхээр дууладаг һэн.

АРАДАТАА СУУТАЙ,
ДУУШАН СОЛОТОЙ

ОРОНДОМНАП... хажаама, набтаршаг бэртэй... хажаама, набтаршаг бэртэй... хажаама, набтаршаг бэртэй...

Энэ аялга ехэл хайхан даа гэжэ Д. Линховоин бүтээлэн бэшэн байла. Сашаны тэрэ ингэжэ бэрхээр: «хатаг Гремминагай хажууда генералан сагаан костюм үмэдэн Бадма тайжарай ара талаһаа гарана. Гремминэй бал дээрэ Петербургын эгээл эрхим зон сугларанхай! Ямар хятагар гот бэртэйгүүд гэсэби! Ямар хайхан маяг түхэлүүдтэй гэсэби! Минни харахада, Хурамаанһаа, юрын таргашанай бүлөөһө эрхэн Бадма бэрхээр уран зураашын зурагһаа гаранан болодо генерал бэрхээр байһандаа үзэдоо үнэхөөрөө ород классини эхин үлдэһэн дээрэ манай түрүүшын буряадай бас хоолой хүгжэн ургаа».

ОРОНДОМНАП... хажаама, набтаршаг бэртэй... хажаама, набтаршаг бэртэй... хажаама, набтаршаг бэртэй...

Энэ театрай дирижер байһан СССР-эй арадай артист Мелин-Шапаев тэрэни эгээл дуулаан Галицинин партине үндэрөө сэгнэ. Москвада үнэгэсэхэдээн Буряад искусствын 2-дохи декадын үедэ харуулаһан «Игорь Хан тайжа» гэһэн оперодо Галицинин партине ялас гэжэ хурсаар гүйсэхэдээн В. Балдаков ехэ амжита туйлаа һэн.

ОРОНДОМНАП... хажаама, набтаршаг бэртэй... хажаама, набтаршаг бэртэй... хажаама, набтаршаг бэртэй...

ОРОНДОМНАП... хажаама, набтаршаг бэртэй... хажаама, набтаршаг бэртэй... хажаама, набтаршаг бэртэй...

Эрдэни-Хайбзан Талышин
БЭЛИГҮҮН ТОЛИҮ
Цырен-Анчик Дугар-Нимаев хэблэлдэ бэлдэбэ

(Үргэлжлэл. Эхниний августын 26, 27-ной, сентябрьн 2, 3, 7-ной, 9-ной, 15-най дугаарнуудта).

ДУРЬДЭХИ БҮЛЭГ

Энэ халда минни садан гэжэ Бүгдэлдэ элхрэй бу харуула. Атаархагшад эрс хүн мэтэ йалгахан хойноһо оролдохо. 409.

Энэ халда минни дайсан гэжэ Хүн бүхэндэ бу дуула. Хорлохо сэдхэл баригшад Тэрэ дайсантай нүхэсэжэ хорлохо. 410.

Хэрбэ дайсан мүн болобошье, Ежэр хоро бу хурт. Тэрэ халда үнөөгүй дүлэе Улам бадархын түлхэн мүн. 411.

Хэрбэ ураг садан мүн болобошье, Ермак бүрнээ бу талх. Нэгэнта һава, өдөн тайраа һаал, Хорото итша мэтэ уриһаха. 412.

Хэрбэ дайсан мүн болобошье, Урлуг бу хилэнэ. Сагай хубилал магад угы тула Хожом садан болохошье байха гэһэн. 413.

Халда ураг садан мүн болобошье, Нюуса үгээ бу хэлэ. Хэрбэ дайсан болоосоо һаа, Тэрэшин зүрхэнь худалы гарта бариха. 414.

Хэрбэ дайсан мүн болобошье, Унөөтэ дайсандалышье бу хэлэ. Доторо үнөөгүй гал бадаршье, Амандаа утааһы гаргахгүй хэрэгтэй. 415.

Зөөлн уян үгүүндэ Дайсандашье иргүүгаар хэлэ. Тэрэ халда бусадтай заргалдаа, Эбэрхэдэше харша болохогүй гэһэн. 416.

Тэрэшин үзэсхэлэнтэй миһэлээхэ дүрэ Дайсандашье үзүүлжэ хамда. Тэрэше бусадтай Заргалдаха ба өблэхэдэ харша болохогүй гэһэн. 417.

Зүрхэндэ үбөө барибашье, Сухалтай нүдөөр бу хара. Балртай дүрөөр миһэлээ һаа, Дайсандаше айнадхур. 418.

Доторо муу сэдхэл барибашье, Гаашань зөөлн үгэ хүсэлжэ гарга. Тэрэ халда лаб хойноһо болодо, Доторо сэгэн хүнэй ядал мэтэ. 419.

Сухалдан дүрэ хэзээшье өлмилгүй, Басандашье миһэлэхэ дүрэ харуулжа хура. Дайсандашье байсалхангай дүр үзүүлжэ шадаа һаа, Тэрэ халда эрэн эрхэн мүн. 420.

Балралан дүрэ харуула сэдхэлхэ шадаагүй һаа, Уужам оюутанай хойноһо дуураа. Бусадта мэдүүдэгтэй дурража оролдоо һаа, Оройн шанар мэтэ болохо. 421.

Хэрбэ дайсан мүн болобошье, Бусадта хэзээшье бу үзүүл. Унөөрхэдэе шалтгаан үгтээр Хабаагүйшүүшье дайсан болохо болохо. 422.

Өөрнөө үрхэ үгэ зангышье Бусадта элн бу харуула. Хахалтай үрхэ гэжэ мэдэ һаа, Бүгдэ баһажалха. 423.

Өөрнөө хүсэ шадал багатай байһанаашье Бусадта элн бу үзүүл. Тэрэнишье хүнэй хүрэг айбала мэтэ Байһаналхье оролдохо. 424.

Тэрэшин ёһодо үзгэдөөгүй Унүү эхэр номтоһо хэтэржэ бу һаа. Ёһодо үзгэдөөгүй номгоние хэтэржэ бу һаа, Адлгуусан мэтэ зарха болохо. 425.

Хара сэдхэлтэй муу хүнүүдтэй Хэзээшье бу үнөөрхэдэ. Хорото һомой үзүүрһэ Барта мүн болобошье, холо зайлаха хэрэгтэй. 426.

Муу сэдхэлтэ хүнүүдэй үйлүүдтэй Уурлан дайсанһаа мэтэ һэрнжэһэн ёһо. Муу сэдхэлтэй үнөөтэй аад лэ, Унөөтэй мэтэ, хорлохон үзэгдэлтэ. 427.

Садан шажгар үзэгдэһэн, Муу сэдхэлтээр садан болон барилдаабла гэжэ бу өгтэ. Бусадтай эдэһэн элжэ, наада шадаһанай өсөстэ Тэрэни гэмье үзүүгдэһэ зарим үзэгдэлтэ. 428.

Муу һаналтай муу хүнэй сэдхэлхэ Хоёр эрхэ хутага мэтэ бодо. Аа, мэдэхэдэ, аа, мэдэхэдэ гэжэ башалаад Муушанхын хүрнэгэ табһан үзэгдэлтэ. 429.

Олон хүнүүдтэй наадаһан сагта Һэрнжэһэн үгээр үгэ аадахаа хиня. Хорото сэдхэл зүрхэндэ баригшад Тэрэ үгөөрһе мээ хээ. 430.

Салантага үгэ, сэдхэлхээрэ зохиодо гэжэ һаабаһашье, Тэрэ үгүүндэ бу үзүүл. Гэмтэ бууһан сүхалдаа һаа, Тэрэ үгөөр мээ хээ. 431.

Муу сэдхэлтэ хүнтэй наадаһан сагта Гэмтэ үгэ бу алда. Гэм гаргахын һамалаар наадаһан тэрэ үгтэ Хоёртэй дууһаха зарим үзэгдэлтэ. 432.

Муу һаналта зонудай зүйлдэ

Холодоо газарһаа үзэсхэлэнтэй, доторыш шажгар халда. Дайсантай байгата, садашье Тэрэ еһон маша зохиодо мүн. 433.

Ууртай дайсанайгаа эрдэмтэ Буса хүнүүдтэ үргэлжэ дуула. Хэрбэдхэ, өблэхэ ба иһаха, иһагдаха—бүтэндэше Тэрэ еһон маша зохиодо мүн. 434.

Зүрхэндэ үнөөрхэдээн дайсандһаа Ажам, һэрнжэһэгү бу хуу. Суглууһан эдүүһе буһалтаһаа гадаа, Амнишын буһалхын аюул еха. 435.

Үнөөрхэдээн дайсан шадал багатай болобошье Тэрэнишье байһажалан бу үлэ. Хэрбэ үнөөрхэдээн ушараа һаа, Шадал багаташье сүлөө заб олохо. 436.

Тэмсэдлэгтэ дайсан тэнгэр болобошье, Тэнгэр хэмээн бу байһалма. Эд түгэлдэр тэнгүүдэй муһадай ёһодай Алга мэтэ аймшагтай. 437.

Бусадта хүсөөлгэхэ гэжэ һэржэлэ һаа. Нэгэ ехэ хүсэгэни абарал болгом шүү. Ханай ганса өлшье Олоорошье яма дилхэхэ? 438.

Бусадтай хүсөө шадал ба едн эрдэмтэ Шинжэлэгтэй бу тэмсэдэ. Гал руу харһанан эрбээхэй мэтэ болохын Гэмтэ ехэ байха. 439.

Асар хүсэ, шадал ехотэй дайсалтай Бу тэмсэдэ. Хэрбэ үгэ ба туһа үгэ байха аад, Өөрөө гэмтэхэ болохо гэһэн. 440.

Муу һаналта, муу сэдхэлтэ хүнүүдтэй Хэзээшье бу тэмсэдэ. Муу һаналтай хүнэй муу сэдхэлтэ Хутагтын эри мэтэ аймшагтай мүн. 441.

Тэрэшин өөрнө орой Олон хүнүүдтэй бу тэмсэдэ. Тэрэ хүн өөрнө орой байһан аад лэ, Орой үгэ мэтэ болохо. 442.

Үнөөрхэдээн шалтгаан үгтэ Хэрбэ үгүүдтэй бу тэмсэдэ. Тэрэ халда лаб ойн дотор Хэрбэги арылан мэтэ болохо. 443.

Тэрэшин асар ёһо буруу Додоһуудтай бу тэмсэдэ. Илаһа һаа, иһагдаһан мэтэ болохо, Тэрэ өөрөө доодоһуудтай тоодо орохо. 444.

Һава өөршын туһалтагтай Бу тэмсэдэ. Иһаха, иһагдаха, али мэтэ болошье, Тэрэ хүннэ бүгдэ тэбтэхэ. 445.

Ябашье бусадтай тэмсэдэхэе хүсөө һаа, Өөрөө эдн эрдэм түгэлдэр болохо оролдо. Эрдэм бүхэнишье элжэ түгээһе һаа, Тэмсэл үгөөрһеһе буһаха болохо. 446.

Өөрөө хүсэ шадал түгээһэнгүй, Бусадтай тэмсэдэхэе бу яра. Зэбсэгтэй, нодага тэдгээр Ухаан түгэлдэр хэн нэгэн байлдаһаа өрөө аал? 447.

Иһаха шадаһаа лаһаагүй һаа, Дайсануудтай бу тэмсэдэ. Гэдэһэ доторын гарга шадаһаа һаа, Хубсаһынь хахалдагүй баатарай ёһо мүн. 448.

Хэзээшье саһалт, тулаагүй тэрэ хэрбэр Дайсаннэ малай мэтэ хүндэлжэ хэрэгтэй. Хэрбэ саһаа хүрөө һаан, Али зохиһотой үйлдэхэ мүн. 449.

Зүрхэндэ тэмсэдэхэе хүсөө һаа, Тэмсэдэһэ гэжэ хэзээдэ бу үгүүл. Тэмсэдэхэ оройн урид Сагуур дарагдаһын аюул ехэ. 450.

Бусадтай хүсэ шадаһаа тэмсэдэхэ сагта Хөрнөө хатуу зүрхээ бу һулада. Айнааг һула оршоһодо Иһанага жаргалы олоһон холо болохо. 451.

Тэрэшин бусадтай тэмсэдэхэ сагта Һэрнжэһэн ба оролдосотойгоор өршадэ. Оролдосотой ба һэрнжэһе Ехэшүүдэһе буһаха бэрхэ гэһэн. 452.

Тэмсэдэ бодото дээрэ оробошье, Дары аяр хэрэ болохо мэдээр байха үгээр. Ябашье тэмсэдэхэе бэрхэ гэһэн һаан, Зайлахы мэдэхэ гэһэн балытһын ёһо мүн. 453.

Бусадта буһагдахэ гэжэ һэржэлэ мэдээр һаа, Иһаха шадаһаа бусадһаа һурагта хэ. Омог ба бяр дураал дүрлээрэ, Тингэдэ хүсэ ба бүхэ зүрхэһэй хатуулаад тэмсэхэ. 454.

Хэрбэ бусадые иһаа һаа, Иһанага хэрбэ эхэр бу дэ. Нэгэ иһагдаһан хэрэ, Шара шубунай модые үүхһэн гэдэ. 455.

Шэрүүн үлөөр дайсанһаа иһаа һаа, Сэдхэлээ амар уужам бу хуу. Тэрэни үнөөтэ сэдхэл, Улам арьбааһаһа лаб гэһэн. 456.

Тэмсэдэһэн дайсанһаа зөөлн үгөөр Зүрхүүһэн дараһе дээдэ бодо. Үнөөрхэдээн иһаха—тэрэ халда Иһалта бүгдэн дундаһа дээдэ мүн. (Үргэлжлэлтэ хожом гараха).

«БАДМАХАН СЭЭГҮҮДЭЭР БҮРХӨӨГДЭНХЭЙ...»

Бадма Мелентьевич Балдаковийн үзэл, үзэл, үзэл... Бадма Мелентьевич Балдаковийн үзэл, үзэл, үзэл...

ХУДАЛДАА НАЙМААГАА ХҮГЖӨӨНЭ

Финляндиян Казакстан хоёр... Худалдаа наймаагаа хүгжөөнэ... Финляндиян Казакстан хоёр...

